

Ekonomiavdelningen
Magnus Bengtsson
Datum 2020-12-16
Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

Österåkers kommuns ekonomiska uppföljning november 2020

1. Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar

Månadsuppföljning för Österåkers kommun per november månad 2020 godkänns

2. Bakgrund

I enlighet med fastställda rutiner för ekonomiska uppföljningar ska Kommunstyrelsens förvaltning redovisa bokslutsprognos per 2020-12-31 för Österåkers kommun. Kommunens finansiella mål följs upp och avstämningar i förhållande till budget 2020 görs under året. Fokus ska vara på en säker prognos och analys, samt uppföljning av åtgärdsplaner för att fortsatt upprätthålla en god ekonomisk hushållning.

3. Omvärldsfaktorer och lokal utveckling

För att kunna planera och förutse utvecklingen för Österåker är det viktigt att vara medveten om de omvärldsfaktorer som påverkar kommunens utveckling. Det är särskilt viktigt nu, då prognoser och scenarion förändras relativt snabbt på grund av covid-19. I månadsuppföljningen för november ligger fokus på konjunkturläget och SKR:s uppdaterade prognoser, arbetsmarknadsläget, samt befolkning i Österåker och beskattningsutfall för 2019.

3.1 Konjunkturläget

Det har varit kraftiga svängningar i ekonomin under 2020 på grund av pandemin. Statistik gällande kvartal tre visar på att det kraftiga raset i BNP kvartal två åtföljdes av en stark återhämtning, starkare än vad SKR tidigare förutspått och de flesta delarna i ekonomin har visat ett liknande mönster med kraftig nedgång och stark återhämtning. I SKR:s prognos över ekonomin ökar BNP-prognosen för både 2020 och 2021, dock beräknas BNP-tillväxten under nästa år vara något svagare än SKR:s senaste bedömning.

Ekonomiavdelningen

Magnus Bengtsson

Datum 2020-12-16

Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

Det som bidrog mest till det kraftiga raset av BNP var framförallt den minskade exporten och hushållens minskade konsumtion och återhämtningen av dessa var den främsta anledningen till uppgången under kvartal tre. Aktivitetsindikatorn för ekonomi som publiceras av Statistikmyndigheten SCB visar på en fortsatt positiv utveckling av ekonomin för oktober månad. På grund av att smittspridningen snabbt eskalerat under november/december och införandet av fler restriktioner, räknar SKR i sin prognos över ekonomin med ett tillfälligt bakslag i återhämtningen och en svag inledning av 2021. Att vaccinering mot covid-19 är på väg att inledas i Sverige och globalt, stärker samtidigt konjunkturutsikterna för den andra halvan av året, och än mer utsikterna för 2022.

Det är en tudelad återhämtning i samhällsekonomin, där handel med varor och industriproduktionen globalt är på god väg att återhämta sig efter vårens branta fall, medan tjänstebranscher är fortsatt hårt ansatt och en återhämtning är beroende av att smittspridning och restriktioner upphör. SKR gör bedömningen att de stora skillnaderna i återhämtning mellan branscher sannolikt kommer bestå under 2021.

SKR:s bedömningar gällande arbetsmarknaden för kvartal tre går i linje med bedömningen i oktober, dock gör SKR bedömningen att uppgången i antalet arbetande timmar kommer bli svagare än tidigare prognos på grund av att pandemin åter tagit fart vilket väntas ha effekter på arbetsmarknaden en bit in på 2021.

Det finns en fortsatt oklarhet i vilka krisåtgärder som kommer finnas kvar under 2021 samt hur länge. SKR ser en överhängande risk för en andra våg av konkurser och varsel under första halvåret 2021 och ser rese-, hotell- och restaurangnäringarna, tillsammans med delar av handeln, som särskilt utsatta branscher.

Prognosen över det kommunala skatteunderlaget är något nedskrivet för 2020, men uppreviderad åren därefter.

Ekonomiavdelningen

Magnus Bengtsson

Datum 2020-12-16

Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

3.2 Arbetsmarknad

Arbetsmarknaden har stabiliserats under hösten men läget på arbetsmarknaden är fortsatt allvarligt och återhämtningen bedöms bli mer utdragen än tidigare bedömningar. Coronapandemin har medfört tvära kast på arbetsmarknaden där förändrade konsumtions- och resemonster slagit hårt mot vissa branscher och det är i synnerhet de unga på arbetsmarknaden som drabbats för att de i högre grad har tidsbegränsade anställningar.

Arbetsförmedlingens bedömning i december är att krisen kommer vara utdragen och ha långvariga effekter och att arbetslösheten kommer att börja öka igen under första halvåret 2021 för att sedan minska. Årsgenomsnittet för arbetslösheten bedöms till 8,5 procent under 2020, 9,1 procent under 2021 och 8,6 procent för 2022.

Drygt 1700 av Österåkers invånare är inskrivna på Arbetsförmedlingen, av dessa är 1160 inskrivna som öppet arbetssökande eller sökande i program. För Österåkers kommun ligger arbetslösheten¹ enligt Arbetsförmedlingen på 5,1 procent i november, motsvarande tid förra året låg arbetslösheten på 3,6 procent. Österåker har en låg arbetslöshet jämfört med både länet och riket som har en arbetslöshet om 8,4 respektive 8,7 procent.

3.3 Befolkning

Antalet invånare i Österåkers kommun var den sista oktober 46 565, vilket är en ökning om närmare 1 000 personer sedan årsskiftet, eller 2,2 procent. I Österåkers befolkningsprognos för 2020 (med byggtakt om 80 procent) beräknas en ökning om totalt cirka 900 personer under året vilket är uppnått redan under oktober månad. Förklaringen till utvecklingen är framförallt en större inflyttning än prognostiserats.

Jämförs befolkningsutvecklingen per oktober med prognosen för helåret (byggtakt 80 procent) skiljer sig utvecklingen lite mellan olika ålderskategorier. Det har avlidit fler än prognos vilket avspeglas i att det är något färre personer 90 år och äldre än helårsprognos, och denna differens kommer mest troligen att öka ytterligare under årets sista två månader. 0-åringar fylls på allt eftersom nya barn föds och kommer troligtvis nå prognosen innan året är slut. Antalet barn i oktober är i nivå med årsprognosen medan 20-79-åringar är fler till antalet än prognostiserats. Det sker en ständig rörlighet med in- och utflyttning och enligt invånarregistret har antalet invånare ökat med ytterligare omkring 100 personer mellan oktoberutfallet och fram till mitten av december.

¹ Beräknat på de öppet arbetslösa och sökande i program.

Ekonomiavdelningen

Magnus Bengtsson

Datum 2020-12-16

Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

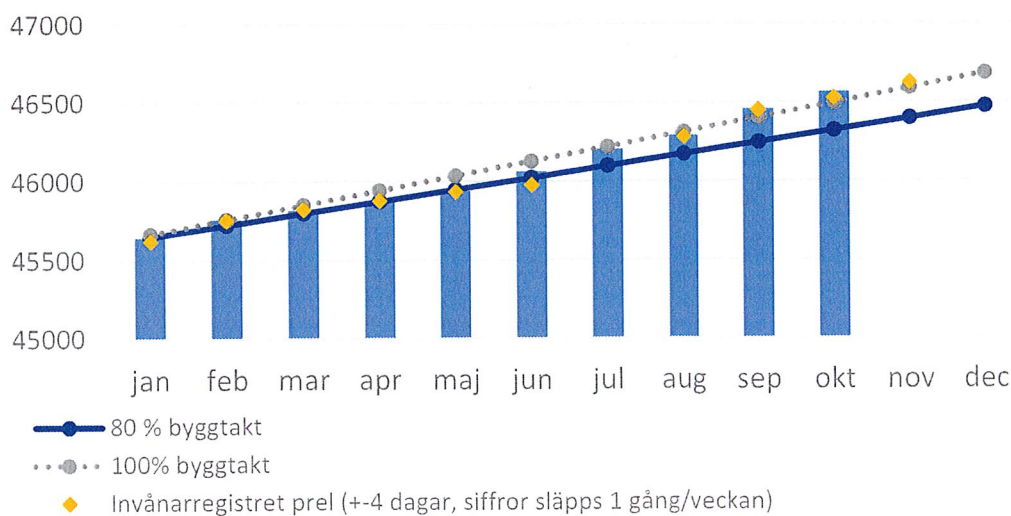
Tabell 1. Årlig befolkningsutveckling jämfört med föregående år, 1 november.

ålder	Bef.prognos	Utfall	%andel	Diff mot prognos
	Byggtakt 80 % 2020	okt		
0 år	481	433	90%	-48
1-5 år	2 841	2 837	100%	-4
6 år	641	645	101%	4
7-15 år	5 758	5 741	100%	-17
16-18 år	1 991	1 993	100%	2
19 år	556	559	100%	3
20-44 år	13 020	13 085	100%	65
45-64 år	12 550	12 608	100%	58
65-79 år	6 570	6 618	101%	48
80-w år	2 062	2 046	99%	-16
90+	345	329	95%	-16
Total	46 471	46 565	100%	94

Källa: SCB och kommunens befolkningsprognos 2020, gjord av Sweco

Jämförs den faktiska befolkningsutvecklingen med befolkningsprognoserna med en byggtakt om 100 procent är utvecklingen per oktober starkare än dess riktvärde för oktober. I diagrammet nedan illustreras befolkningen per månad under året, samt befolkningsprognos med 80 procent byggtakt respektive 100 procent byggtakt.

Diagram 1. Befolkningsutveckling under 2020, samt prognos med 80 respektive 100-procentig byggtakt

Källa: SCB och kommunens befolkningsprognos 2020, gjord av Sweco

Ekonomiavdelningen

Magnus Bengtsson

Datum 2020-12-16

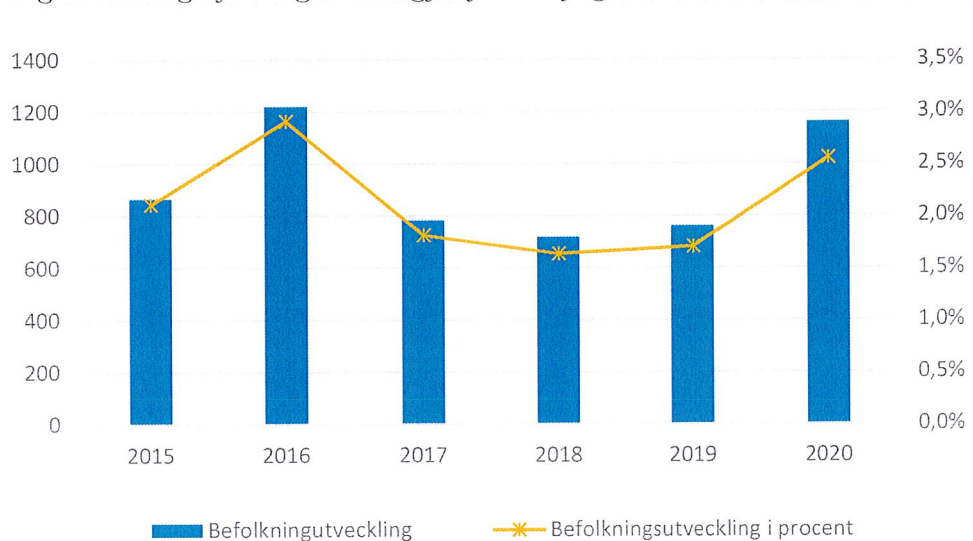
Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

3.3.1 Befolkning den 1 november

Befolkningen den 1 november 2020 styr kommunens preliminära skatteintäkter för 2021 samt fördelning i utjämningsystemen. Befolkningen detta datum uppgick till 46 585 personer, vilket är en ökning om 1 161 personer jämfört med 1 november 2019. Det motsvarar en ökningstakt om 2,6 procent, vilket avsevärt högre än de tre senaste åren. Rikets befolkningsökning för samma period uppgick till 0,57 %. I skatteunderlagsberäkningar inför 2021 har invånarantalet räknats med försiktighet och sattes i budgetsammanhang till 46 400. Den starka befolkningsökningen har även påverkan i utjämningsystemen som i detta fall för Österåkers kommun har påverkats positivt i högre grad än vad som antogs i budgetsammanhang. I samband med den första månadsuppföljningen för Österåkers kommun per februari månad kommer effekten av den starka befolkningsökningen att presenteras.

Diagram 2. Årlig befolkningsutveckling jämfört med föregående år, 1 november.

Källa: SCB

3.4 Skatteunderlag

Den slutgiltiga beskattningsbara förvärvsinkomsten för 2019 är publicerad av Skatteverket. För Österåkers del uppgick den beskattningsbara inkomsten för 2019 till knappt 11 630 000 Tkr. Det innebär en ökning med 3,4 procent jämfört med 2018.

Ekonomiavdelningen

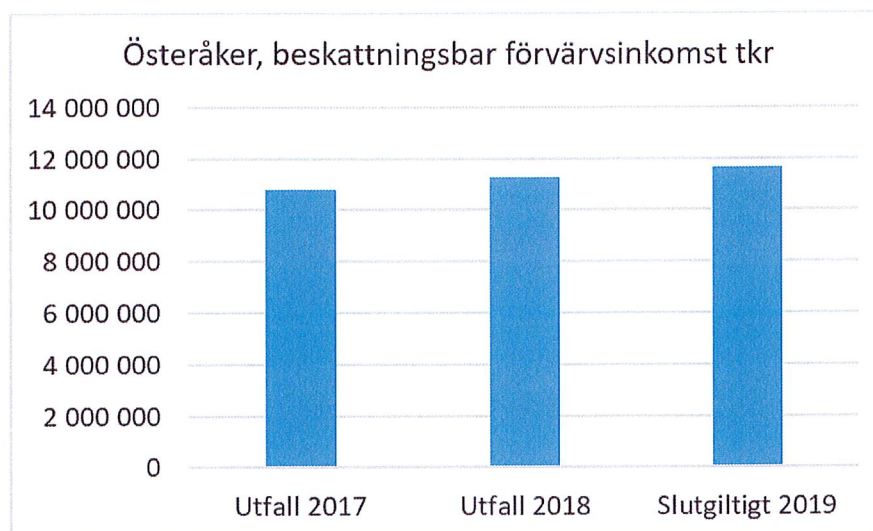
Magnus Bengtsson

Datum 2020-12-16

Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

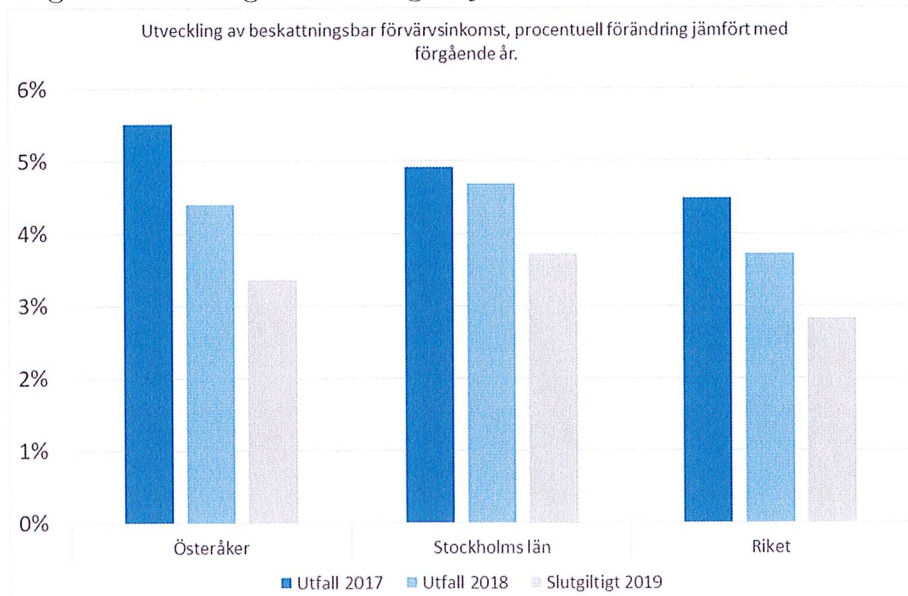
Diagram 3. Österåker, beskattningsbar förvärsinkomst, Tkr

Källa: Skatteverket

Den beskattningsbara förvärsinkomsten för riket, Stockholms län och Österåker har ökat de senaste åren, men ökningstakten har varit avtagande. Tillväxttakten 2019 är i likhet med 2018, starkare i Österåker än i riket som helhet, men jämfört med länet något svagare.

Diagram 4. Utveckling av beskattningsbar förvärsinkomst 2017-2019, Österåker, länet och riket

Källa: Skatteverket

Ekonomiavdelningen

Magnus Bengtsson

Datum 2020-12-16

Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

3.5 Löneöversyn

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Sobona, Kommunala företagens arbetsgivarorganisation, har kommit överens om ett nytt avtal med Kommunal; HÖK 20. Parterna i HÖK 20 är SKR, Sobona, förbundsområdet för Offentliganställdas Förhandlingsråd (OFR), Allmän kommunal verksamhet (Vision), Akademikerförbundet SSR, Ledarna och Teaterförbundet. Avtalet gäller från den 1 november 2020 och innehåller bland annat ett engångsbelopp för medarbetarnas insatser under coronapandemin, samt en riktad satsning på yrkesutbildade.

Avtalet är på 41 månader och gäller från 1 november 2020 till och med 31 mars 2024, vilket är tolv månader längre jämfört med det avtal industrins parter tecknat. Avtalet innehåller även en riktad satsning på yrkesutbildade medarbetare inom vård, skola och omsorg.

Med anledning av ovanstående kommer utfallet för 2020 års lönerörelse att redovisas i första månadsuppföljningen efter att lönejusteringarna är gjorda i december månad.

4. Utfall för perioden

Kommunen redovisar ett positivt resultat för perioden om 61,9 Mkr (inklusive marknadsvärdering av placeringar). Jämfört med budget för perioden innebär det en positiv avvikelse om 53,4 Mkr.

Tabell 2: Nämndernas budgetavvikelse Mkr för perioden januari-november 2020

Budgetavvikelse, utfall	Jan-Okt
KF	1,5
KS	7,3
KFN	0,3
FGN	13,9
GVN	-8,6
VON	16,9
BN	1,6
TN	1,3
MHN	1,4
SN	-1,9
Summa nämnder	33,6
Centrala poster	28,3
Summa. Inkl. centrala poster	61,9
KS-Produktionsutskott	-8,5
Summa kommunen	53,4

Ekonomiavdelningen

Magnus Bengtsson

Datum 2020-12-16

Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

Nämndernas utfall (exklusive produktionsutskottet) visar en positiv avvikelse om 33,6 Mkr jämfört med periodbudgeten för januari till och med november. Samtliga nämnder utom två redovisar ett utfall som avviker positivt jämfört med periodbudgeten, där Vård- och omsorgsnämnden (VON), Kommunstyrelsen (KS) samt Förskole- och grundskolenämnden (FGN) fortsätter att förbättra sina resultat under perioden.

För VON förklaras avvikelsen med att volymerna inom nämnden, primärt inom särskilt boende, är lägre än budget och har varit under en längre period.

Inom KS förklaras den positiva avvikelsen till viss del av att budgeten är linjärt periodiserad inom KS vilket får effekt på bland annat de plan- och arrendeintäkter som redovisas med ett helårsbelopp i en månad. Men framförallt beror den positiva avvikelsen på att personalkostnaderna är lägre än budgeterat på grund av vakanser inom förvaltningen som nu kommer att tillsättas senare än beräknat, samt att övriga kostnader till följd av att licenser och konsulter har varit lägre än budgeterat för perioden.

FGN uppvisar ett utfall under perioden som avviker positivt mot budget med anledning av att volymerna är lägre i framförallt förskola, förskoleklass samt fritidshem.

Socialnämnden (SN) uppvisar en negativ avvikelse under perioden. Detta är främst kopplat till att intäkterna för flyktingverksamheten inom SN är lägre än budget.

Den tidigare avvikelsen inom Kultur- och fritidsnämnden (KFN), som berodde på utbetalningar av föreningsbidrag, har successivt jämnats ut och förvaltningen har per november ett utfall som är något bättre än budget.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) redovisar en negativ avvikelse mot budget trots att gymnasiet har lägre kostnader med anledning av en lägre programpeng i snitt än budgeterat. Avvikelsen beror framförallt på lägre intäkter för nyanlända elever i gymnasieskolan, samt för att volymerna har ökat inom gymnasial vuxenutbildning.

Byggnadsnämnden (BN) redovisar ett bättre utfall än budget mot bakgrund av lägre kostnader för bostadsanpassningsbidrag.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) redovisar ett bättre utfall jämfört med budget med anledning av att intäkterna har varit högre under perioden på grund av att granskningsavgifter kopplat till bygglovsansökningar med strandskyddsbedömningar har varit fler än i budget, samt personalvakanser inom förvaltningen.

Tekniska nämnden (TN) redovisar ett utfall under perioden som avviker positivt jämfört med budget. Anledningen till att TN har vänt sin negativa avvikelse under perioden härrör sig från återföring av gjorda avskrivningar under 2020 motsvarande cirka 5 Mkr. Återföringen kommer av en ny avskrivningsprincip och värdebeständighet av komponenter i en investering. TN har

Ekonomiavdelningen

Magnus Bengtsson

Datum 2020-12-16

Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

fortsatta negativa avvikelser för samhällsbetalda resor. Trots covid-19 har kostnaderna för nämnden varit högre än budgeterat. Dessutom har andelen fördelad tid till projekt varit lägre, även det med anledning av covid-19. Den negativa avvikelsen av övriga kostnader inom TN vägs upp av att intäkterna för felparkeringsavgifter har ökat, samt en ökad kartproduktion till allmänheten.

Produktionsutskottet (PU) visar per november ett negativt utfall om 6,5 Mkr vilket är 8,5 Mkr sämre än vad som har budgeterats för perioden. Produktionsförvaltningen fortsätter att arbeta enligt det åtgärdsförslag som presenterades under hösten 2019. Effekterna av åtgärderna följs upp och redovisas till kommunledningen löpande.

Skatteintäkter, inklusive utjämningsystem, statsbidrag och fastighetsavgifter, visar per november en positiv avvikelse jämfört med budget om 63,6 Mkr. Det kan framförallt förklaras med att regeringen under våren beslutade om flertalet generella statsbidrag för att motverka ekonomiska effekter av covid-19, vilka primärt skulle kompensera för den prognostiserade nedgången av skatteunderlaget för 2020. Ytterligare information om prognosen för skatteunderlaget återfinns under avsnittet *Centrala poster*.

5. Bokslutsprognos

Budgeterat resultat 2020 är 10 Mkr och prognostiserat balanskravsjusterat resultat inklusive gatu-kostnadsersättningar per november månad uppgår till 200 Mkr vilket är en positiv avvikelse jämfört med budget om 190 Mkr.

5.1 Nämndernas bokslutsprognos

Nämndernas bokslutsprognos (exklusive produktionsutskottet) visar per november månad en positiv avvikelse om 24,2 Mkr i förhållande till budget. Detta är en prognosförbättring jämfört med föregående månadsuppföljning om 5,7 Mkr.

För- och grundskolenämnden (FGN) prognostiserar en positiv avvikelse om 12,3 Mkr vilket är en kraftig förbättring jämfört med föregående prognos. Detta på grund av volymjusteringar, bland annat med hänsyn till den senast uppdaterade befolkningsprognosen som indikerar färre barn och elever än beräknat i budget.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) prognostiserar en negativ avvikelse om 8,8 Mkr. Det är en prognosförsämring jämfört med föregående prognos. Avvikelsen utgörs framförallt av lägre intäkter för nyanlända än budgeterat, samt ökade kostnader med anledning av högre volymer för utbildningsplatser inom Komvux.

Vård- och omsorgsnämnden (VON) prognostiserar en positiv avvikelse om 20,0 Mkr till följd av lägre volymer och således lägre kostnader inom framförallt särskilt boende.

Ekonomiavdelningen

Magnus Bengtsson

Datum 2020-12-16

Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

Socialnämnden (SN) prognostiserar lägre intäkter än budgeterat från Migrationsverket för ensamkommande barn och unga. Den negativa avvikelserna vägs delvis upp av att kostnaderna för försörjningsstöd och köpta platser beräknas bli lägre än budgeterat, vilket ger en prognostiserad negativ avvikelse mot budget om 3,0 Mkr

Tekniska nämnden (TN) prognostiserar en positiv avvikelse om 0,5 Mkr, dock med negativa respektive positiva avvikelser mellan verksamhetsområdena. TN upprepar sin prognos jämfört med tidigare månadsuppföljningar. Avvikelserna härrör sig till den nya upphandlingen av samhällsbetalda resor som har medfört ökade kostnader, vilket vägs upp av planerade förändringar i redovisningen avseende avskrivningar som ger en positiv effekt i prognosen, se ovanstående förklaring under avsnitt 4.

Kommunstyrelsen (KS) prognostiserar en positiv avvikelse om 0,5 Mkr. Detta är en förbättring jämfört med tidigare prognoser som har visat på ett utfall i enlighet med budget. Avvikelsen är främst kopplad till samhällsbyggnadsförvaltningens delar inom KS (SBF-KS) där vakanser bland förvaltningens enheter samt kostnaderna för utredningsuppdrag understiger periodbudgeten då vissa av dessa kommit igång senare än planerat med anledning av covid-19. Oförutsedd kostnad för bland annat omställningsfonden via SKR, samt ökade kostnader för bevakning finns i utfallet för Kommunstyrelsens förvaltning (KSF) och leder till att prognosen för KSF är i enlighet med budget. En viss osäkerhet finns i prognosen för KS med anledning av det utredningsarbete inom mark- och exploateringsredovisningen, som kommer att öka kostnaderna för tidigare exploateringsprojekt.

Kommunfullmäktige (KF) kvarstår med prognosen om en positiv avvikelse jämfört mot budget om 1,0 Mkr, bland annat med anledning av att ledamöterna under kommunfullmäktigemötena är reducerade på grund av covid-19.

Kultur- och fritidsnämnden (KFN) fortsätter att prognostisera en budget i balans.

5.2 Produktionsutskottets bokslutsprognos

Produktionsutskottet (PU) prognostiserar ett utfall om -3,0 Mkr, vilket innebär en avvikelse i förhållande till budget om -8,0 Mkr. Det är en revidering av tidigare prognoser som visade på ett prognostiserat utfall om +/-0 och prognosen per november är ytterligare en försämring jämfört föregående månadsprognos. Revideringen föranleds av att grundskolornas resultat fortsätter att försämrats. Under november fattade regeringen beslut om att fördubbla det nationella anslaget från 10 till 20 miljarder, för återsökningar från regioner och kommuner för extraordinära kostnader kopplat till covid-19. PU har i sin prognos beräknat att de får en ersättning för extraordinära kostnader, i sökomgång två, motsvarande 80 procent av det sökta beloppet vilket motsvarar cirka 2,5 Mkr. Budgeterat resultat för 2020 är 5 Mkr för att på sikt balansera de senaste årens negativa resultat. Att balansera ackumulerade underskott är viktigt ur ett neutralitetsperspektiv. En risk i

Ekonomiavdelningen

Magnus Bengtsson

Datum 2020-12-16

Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

prognosen utgörs av semesterlöneskulden som byggts på till följd av bland annat inställda semestrar bland de anställda under året med anledning av covid-19.

Produktionsutskottet har under lång tid haft en ansträngd ekonomi och har under många år redovisat negativa resultat i boksluten. Den negativa avvikelsen i prognosen kan främst härledas till verksamhetsområdena grundskola, vård och omsorg, samt Komvux. I dessa verksamheter vidtas åtgärder för att förbättra utfallet 2020 och säkerställa en ekonomi i balans.

Tabell 3: Nämndernas bokslutsprognos per november 2020

Budgetavvikelse, prognos	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Aug	Sep	Okt	Nov
KF	0,0	0,3	0,3	0,4	0,7	0,9	0,9	0,9	1,0
KS	1,0	1,0	1,8	3,3	3,3	1,0	0,0	0,0	0,5
KFN	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
FGN	0,0	3,9	4,4	4,1	4,1	6,8	7,9	7,9	12,3
GVN	0,0	-6,2	-7,0	-6,9	-6,9	-7,9	-7,9	-7,9	-8,8
VON	0,0	4,0	4,0	10,0	10,0	15,0	15,0	18,0	20,0
BN	0,0	0,0	0,2	0,2	0,3	0,5	0,5	0,5	0,8
TN	-5,0	-5,0	-5,0	-4,8	-4,8	0,0	0,0	0,5	0,5
MHN	0,2	0,2	0,2	0,3	0,6	0,6	0,6	0,6	0,9
SN	0,0	-4,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-2,0	-3,0
Summa nämnder	-3,8	-5,9	-3,9	4,0	4,3	13,9	14,0	18,5	24,2
Centrala poster	8,8	10,9	8,9	1,0	0,7	31,1	32,3	158,8	173,8
Summa. Inkl. centrala poster	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	45,0	46,3	177,3	198,0
KS-Produktionsutskott	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-6,3	-6,3	-8,0
Summa kommunen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	40,0	40,0	171,0	190

5.3 Centrala poster

Generellt gäller en fortsatt **mycket stor osäkerhet** kopplat till prognoserna för centrala poster och framförallt skatteintäkter, detta med anledning av covid-19 och effekter på skatteunderlag med mera.

Centrala poster prognostiserar för närvarande en positiv avvikelse om 173,8 Mkr jämfört med budget vilket är en revidering jämfört med prognosen i samband med månadsuppföljningen per oktober månad. Orsaken till den positiva prognosen är att Österåkers kommun, i samråd med kommunens revisorer (PWC), konstaterar att det finns två alternativa tillvägagångssätt för att hantera avskrivningar till följd av Sverigeförhandlingen. Antingen skriver kommunen av på 25 år eller på ett år, och i föreliggande budgetförslag för 2021 väljer kommunen att skriva på ett år. Tillvägagångssättet innebär att hela beloppet påverkar balansräkningen 2020 och att inga kvarvarande

Ekonomiavdelningen

Magnus Bengtsson

Datum 2020-12-16

Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

avskrivningar finns att räkna med för kommande år. Därtill regleras gatukostnadsersättningar från tidigare exploateringsprojekt i resultaträkningen, enligt ny redovisningsprincip, vilket leder till att kommunen inte kan periodisera ersättningar som matchar framtida kostnader av denna typ under kommande år som den tidigare hanteringen medgav. Effekten är att 124 Mkr i form av gatukostnadsersättningar för utfört arbete bland annat i Kanalstaden kommer att påverka resultatet för 2020. Detta är en redovisningsteknisk åtgärd och har ingen påverkan på kommunens finansiering i stort.

I samband med budgeten som antogs av Kommunfullmäktige under hösten 2019 beräknades skatteunderlagstillväxten för 2020 uppgå till 2,6 procent. I uppföljningen per mars månad bedömde förvaltningen, med anledning av storleken på de generella statsbidragen som regeringen tidigare aviserade, att ett rimligt antagande var att skatteunderlagstillväxten skulle revideras ned för innevarande år och hamna i spannet 0,3-1,8 procent. SKR presenterade den 29 april en andra prognos om att skatteunderlagstillväxten för 2020 preliminärt kommer att uppgå till 0,9 procent. Denna prognos reviderades kraftigt upp i samband med skatteunderlagsprognosen per augusti månad och hamnade på en skatteunderlagstillväxt för 2020 om cirka 2,4 procent för att sedan revideras ned i SKR senaste prognos till en av regeringens fastställda prognos för 2020 och en skatteunderlagstillväxt som uppgår till 1,9 procent. Med tanke på utvecklingen av rådande pandemi har prognosen för skatteintäkter beräknats med ett visst mått av försiktighet.

Utifrån ovanstående visar prognosen för skatteintäkterna en negativ avvikelse jämfört med budget om 37,4 Mkr. Prognosen för skatteintäkterna kan komma att revideras ned ytterligare genom att slutavräkningen för innevarande år förändras i takt med utvecklingen i omvärlden. En ny prognos om skatteunderlaget gör förvaltningen i samband med årsbokslutet.

Prognosen för utjämningsystem, statsbidrag och fastighetsavgift visar för närvarande en positiv avvikelse om 94,8 Mkr. Förklaringen kan härledas till att utfallet för statsbidrag beräknas högre, samt att den demografiska utvecklingen, som bland annat styr fördelningen i utjämningsystemen, visar på ett överskott på grund av en större ökning i antalet invånare än förmodat. Prognosen för fastighetsavgiften visar inte på några större avvikelser. Den största anledningen till avvikelsen är dock de av regeringen flertalet beslutade generella statsbidrag för att bland annat möta nedgången av skatteunderlagstillväxten, samt kompensation för avsättningen till periodiseringsfonden för 2020 med anledning av covid-19.

Prognosen för maxtaxan inom förskoleverksamhet beräknas till cirka 1,0 Mkr lägre än budget och förklaras genom att nivån för 2020 inte är känd i samband med budgetarbetet, utan prognosen utgår från föregående års nivå. Bidraget för 2020 uppgår till cirka 230 kr/invånare från tidigare cirka 255 kr/invånare.

Regleringsposten för kommunens pensionskostnader revideras i samband med prognosen från KPA per delårsbokslutet och prognostiseras cirka 12 Mkr högre än budget. Främsta anledningen

Ekonomiavdelningen

Magnus Bengtsson

Datum 2020-12-16

Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

är att medarbetare, som har löner över 7,5 inkomstbasbelopp (IBB) och är berättigad till förmånsbestämd pension ökar, samt skuldförändringar för individer som under året har anställts och tidigare har haft kommunal/regional anställning. Även justering av den så kallade RIPS-räntan, som fastställs av SKR, medför en skuldförändring på kommunens ansvarsförbindelse vilket leder till ökade kostnader. Två viktiga parametrar för pensionerna är inkomstbasbeloppet och prisbasbeloppet. Inkomstbasbeloppet styr bland annat gränsen för rätt till förmånsbestämd ålderspension. En större höjning av inkomstbasbeloppet ger lägre kostnad för den förmånsbestämda ålderspensionen. Prisbasbeloppet har betydelse för hur mycket intjänade pensionsrätter ska räknas upp. Prisbasbeloppet påverkar också uppräknings- och lönebegrepp som används för fastställandet av den förmånsbestämda ålderspensionen. En mindre höjning av prisbasbeloppet ger lägre pensionskostnader. Nästa uppdatering av pensionskostnaden görs i samband med kommunens årsbokslut då kommunen får uppdaterade underlag från KPA.

Prognosen för oförutsedd verksamhet beräknas till en positiv avvikelse jämfört med budget motsvarande cirka 5,2 Mkr. Under posten oförutsedd prognostiseras bland annat kostnader för uppgraderingar av kommungemensamma IT-system.

Finansiella intäkter prognostiseras till cirka 0,5 Mkr högre än budget med anledning av ränteintäkter som är resultatförda under perioden. Inga övriga finansiella intäkter i form av realiserade vinster från värdepapper är upptagna i budget eller prognos, detta ur ett försiktighetsperspektiv utifrån rådande marknadsläge och den placeringsstrategi kommunen har valt att tillämpa.

I enlighet med nya bokförings- och redovisningslagen, som trädde i kraft 2019, bokförs förändringen av marknadsvärdet i vår portfölj med värdepapper både gällande överlikviditet och placerade medel för pensioner. Förändringen i marknadsvärdena bokförs normalt i samband med delårsbokslutet och årsbokslutet, men med tanke på den senaste tidens utveckling på börsen har förvaltningen följt utvecklingen noga och valt att redan nu bokföra förändringen i marknadsvärdet. För att mer efterlikna balanskravsresultatet för kommunen kommer dock dessa marknadsvärdesförändringar, exklusive eventuella realiserade vinster, att justeras bort i månadsuppföljningen. I årsbokslutet för 2020 kommer marknadsvärdet redovisas utan att justeras bort. Under perioden januari till och med november uppgår den bokföringsmässiga marknadsvärdesförändringen till -25,0 Mkr (netto).

5.4 Investeringar

Budget för investeringsutgifter 2020 uppgår till 132,2 Mkr. Det fördelas mellan Tekniska nämnden (124,1 Mkr), produktionsutskott (4 Mkr) samt digitalisering inom Kommunstyrelsen (4 Mkr). Budget för investeringsinkomster 2020 uppgår till 20,1 Mkr där alla inkomster är budgeterade inom Tekniska nämnden. Investeringar redovisas på projektnivå enligt kommunens ekonomiska styrregler (se bilaga 4).

Ekonomiavdelningen

Magnus Bengtsson

Datum 2020-12-16

Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

Nettoutfallet för perioden januari–november uppgår till -36,6 Mkr och prognosen visar på en nettoavvikelse mot budget om 34,4 Mkr. De större avvikelserna är bland annat kopplade till posten stadsutveckling/trafikplan och projektet gällande järnvägsbron vid Rallarvägen, och uppgår till -17,6 Mkr. Fördyringar i projektet gör att utgifterna höjs till sammanlagt 35,0 Mkr, även inkomsterna från medfinansieringen ökar upp till 14,9 Mkr. Projekten kring Åkersberga station samt Slussen visar på prognosavvikelser om totalt +14,8 Mkr. Detta till följd av att färdigställandet av stationsområdet är försenat och utgifterna kommer att skjutas till 2021. För projektet Slussen förklaras den positiva avvikelsen till en försenad upphandling på grund av behovet av ytterligare utredning av kulturmiljön, vilket medför att delar av planerat utförande skjuts till 2021. Ytterligare avvikelser är kopplade till reinvestering av gator och vägar, och framförallt projektet kring Säbybron som för närvarande visar en avvikelse mot budget om +16,7 Mkr. Detta med anledning av förseningar och överklaganden i upphandlingen som medför att entreprenaden kommer igång senare än planerat. I övrigt är det inga större avvikelser inom projekten.

Kommunstyrelsen prognostiserar att investeringarna kommer att uppgå till 2,0 Mkr, vilket är +2,0 Mkr i förhållande till budget. Produktionsutskottet prognostiserar att investeringarna kommer att uppgå till 4,0 Mkr i enlighet med budget.

5.5 Finansiella tillgångar

Placering av medel om 130 Mkr har gjorts enligt kommunens policy för förvaltning av pensionsmedel. Det klassificeras som omsättningstillgångar och är kontinuerligt föremål för köp och försäljning. Cirka 65 procent av medlen är placerade inom nominella räntepapper och 31 procent inom aktierelaterade instrument. Totalt har tillgångarna i pensionsportföljen ett marknadsvärde om cirka 181 Mkr (cirka 8 Mkr lägre än ingående balans för 2020). För bevakning och rapportering av pensionsportföljen samarbetar kommunen med Söderberg och Partners Placeringsrådgivning AB.

Överlikviditet om 300 Mkr har under 2014 placerats med hänsyn till Kommunfullmäktiges policy för överlikviditet. Ytterligare 100 Mkr har placerats under 2017. Cirka 79 procent av medlen är placerade inom nominella räntepapper och 21 procent inom aktiefonder samt strukturerade aktieinstrument.

Marknadsvärdet på tillgångarna per 2020-11-30 är cirka 437 Mkr. Det vill säga cirka 13 Mkr lägre än vid bokslutet 2019 (ingående balans 2020).

Med anledning av den rådande pandemin och dess påverkan på de globala finansmarknaderna har kommunen under året genomfört en nedviktning av andelen aktier i de olika portföljerna för att minska riskexponeringen. När nu aktiemarknaderna har repat sig har kommunen delvis viktat upp. Både nedviktning och uppviktning har genomförts enligt förvaltarens bedömning i linje med kommunens placeringspolicier och modell för förvaltning av portföljerna. Modellen är reaktiv

Ekonomiavdelningen

Magnus Bengtsson

Datum 2020-12-16

Dnr 2020/0001

Till Kommunstyrelsen

vilket innebär att när förutbestämda kriterier uppfylls sker en ned- eller uppviktning i en, av modellen, begränsad omfattning.

Från och med januari 2019 gäller den nya bokförings- och redovisningslagen som innebär nya regler för värdering av finansiella instrument. Finansiella medel som innehas för att generera avkastning eller värdestegring ska värderas till verkligt värde. Orealiserade vinster/förluster i värdepapper ska inte beaktas vid beräkningen av årets resultat efter balanskravsjusteringar.

Två rapporter från Söderberg & Partners bifogas som bilaga 5 och 6.

Staffan Erlandsson
Kommundirektör

Magnus Bengtsson
Ekonomidirektör

6. Bilagor

Bilagor

1. Sammanställning av driftbudget och bokslutsprognos för 2020
2. Sammanställning av investeringsbudget och bokslutsprognos för 2020
3. Sammanställning av driftbudget inkl. utfall för perioden jan-nov 2020
4. Sammanställning av investeringsbudget och bokslutsprognos inom Kommunstyrelsen och Teknisk nämnd på projektnivå.
5. Månadsrapport för pensionsportföljen per nov 2020
6. Månadsrapport för överlikviditet per nov 2020

Digitala Signaturer